

**Óbudai EgyetemKandó
Kálmán Villamosmérnöki Kar
Trefort Ágoston Mérnökpedagógiai Központ**

TUDOMÁNYOS DIÁKKÖRI DOLGOZAT

KOZMETIKAI ANYAGISMERET TANTÁRGY SAJÁTOSSÁGAI

Szerző: Várszegi Krisztina
Mérnökstanár MSc szak, I. évf.

Konzulens: Dr. habil. Holik Ildikó
egyetemi docens

Budapest, 2024.

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés	3
2. Kutatásom célja	4
3. Rövid szakmai bemutatkozás.....	5
4. Kozmetikus anyagismeret tankönyvek jellemzése és íróinak bemutatása	6
5. Anyagismeret tantárgy saját véleményezése	9
6. Az anyagismeret tantárgy sajátosságából adódó nehézségek, szépségek példákkal bemutatva	10
7. Tananyag elavulásának lehetőségei	11
8. A kérdőív kérdéseinek elemzése.....	14
9. Tananyagfejlesztés célja, megvalósításának lehetőségei	29
10. Konklúzió / a kutatás eredményei	29
11. Összegzés	30
12. Irodalomjegyzék	31
13. Mellékletek.....	31

1. Bevezetés

A dolgozat témája a kozmetikai anyagismeret tantárgy elsajátításának hátrányai, illetve előnyei.

A kutatás célja annak a hipotézisnek a vizsgálata, miszerint a kozmetikus szakma anyagismeret tantárgya nehezebben elsajátítható, mint a többi szakmai tantárgy.

A kutatás céljai közé tartozik, hogy a kérdőívet minél több hallgató kitöltse, illetve a kérdőívek feldolgozása után a kapott eredmények alapján levonni a konklúziókat, összegezni az eredményeket és fejleszteni ezt a tantárgyat.

A kutatás módszerének alapja egy online kérdőív, mely fókuszában a kozmetikus anyagismeret tantárgy áll.

A felmérést a felnőttképzésben tanulók körében végeztem. Jelen kutatásban a kozmetikus szakoktatók, gyakorlati oktatók nem vesznek részt.

A kutatás szükségességét az adja, hogy a kozmetikus szakmához tartozó tankönyvek hosszú évek óta nagyrészt változatlanok, más forrásanyag nemhogy kevés, nincs is! Külföldi szakkönyvek, jegyzetek, írások kutatása nyomán kiderülhet, hogy a kozmetikus anyagismeret tantárgy jelenlegi tankönyve alapjaiban véve nagyon jó, de elavult, a mai generációk számára nehezen értelmezhető.

A tananyagfejlesztés célja, hogy a tanulók könnyebben tudják elsajátítani az anyagismeret tantárgyat, értelmezhetőbb legyen, kapcsoltan más tantárggyal, tanműhelyi gyakorlati bemutatókkal. Ehhez modern, innovatív reformokra, újragondolásra, szemléletváltásra van szükség a könnyebb tanulás elsajátítás segítése céljából. Hosszútávú cél egy kozmetikus anyagismeret módszertani tankönyv létrehozása, mely egy újragondolt, jó felépítésű, több képanyaggal ellátott, a szakmára vonatkoztatható kidolgozású, más szemlélettel megközelített anyagismeret tankönyv.

A dolgozatomban részletesen kitérek a tantárgy sajátosságából adódó nehézségekre, konkrét szakmai példákkal bemutatva, illetve a tantárgy szépségeit is felszínre hozom, ahogy a gyakorlati oktatásaim alatt is szoktam, hogy a tanulók jobban kedvet kapjanak ehhez a tantárgyhoz. A kutatás végére ki kell, hogy derüljön, hogy a hipotézisem helytálló-e, milyen módszerekkel, tanítási technikákkal javítható a tanítás – tanulás módszertana a kozmetikus anyagismeret tantárgy kapcsán.

2. Kutatásom célja

A kutatásom alapja a kozmetikus anyagismeret tantárgy kapcsán felmerülő kérdések, problémák vizsgálata.

A hipotézisem az, hogy sokkal nehezebben tanulható tantárgy, nehezebb tananyag, mint a kozmetikus szakismeret.

Ez a problémakör és a kozmetikus alaptanterv tartalma már régóta foglalkoztat.

Kutatásom célja, ennek mélyebb megismerése úgy, hogy a volt tanítványaimat és jelenlegi tanulóimat megkérem, hogy töltsenek ki egy általam elkészített kérdőívet ebben a témakörben.

A kutatásom 14 kérdést ölel fel, egy Google űrlap formájában tettem közzé, egy közösségi média oldalon, a Facebookon. 70 fő töltötte ki. Szerintem ez egy igen magas szám. Releváns, értékelhető adatmennyiséggel szolgál a kutatásomhoz.

Külön kértem a közösségi oldalon, hogy ezt csak volt diákok, vagy jelenlegi hallgatók töltsék csak ki! Szakoktatók, gyakorlati oktatók, hosszabb ideje a szakmában dolgozók ne töltsék ki!

Terveim között szerepel a jövőben, hogy őket is megkérdezem ebben az anyagismeret, illetve központi tananyag témakörben.

3. Rövid szakmai bemutatkozás

23 éve végeztem kozmetikusként Tiszakécskén, 2 éves nappali képzésen. Minden nap Tiszakécskén volt a gyakorlatom is, egyik héten délelőtt, a másik héten délután. Minden hétfőn és néha kedden elméleti oktatás volt, havonta 1 pénteken pedig gyógyszerügyi gyakorlat.

Az első évem nem ment nagyon fényesen, küzdöttem az alkalmazott kémia tantárggyal. Majd a gyakorlati oktatóm az első év végén benevezett a szakma kiváló tanulója versenyre és elkezdtem nagyon tanulni.

Addig is szerettem tanulni. Előtte a gimnáziumban a biológia és az orosz volt a kedvenc tantárgyaim. A kémiáért nem nagyon voltam oda, csak akkor, ha meg is értettem.

A második évben már kirajzolódott, hogy az anyagismeret minden nehézsége ellenére, jobban tetszik nekem, mint a szakismeret. Jobban fogalmazva, együtt szimbiózisban, tudnak jól rávilágítani a szakmai tudásra. Egyik a másik nélkül nincs, mint egy jó házasságban a férj és a feleség.

Megszereztem a kozmetikus szakmai bizonyítványt és megnyitottam – szüleim segítségével - Kecskeméten egy ötemeletes panelház alatt a 12 nm²-es kozmetikai üzletemet és nagyon boldog voltam.

Egy darabig.... Kb. 1 év múlva értsültem arról, hogy Sopronban van kozmetikus szakoktatói képzés és felvételiztem, állami támogatott képzésre bejutottam, pedig akkor még volt műszaki rajz felvételi is. Hóban, sárban, télben, fagyban utaztam minden hónapban egy hétre Sopronba tanulni. Addig nem volt bevételem, hiszen nem tudtam dolgozni, de megérte.

2005-ben műszaki szakoktatói végzettséget szereztem, kozmetikus szakoktatóit. Innentől kezdve is dolgoztam, majd egyre nagyobb teret nyert az oktatás, igaz a mai napig is dolgozom elvéve.

6 éve elkezdtem kutatni külföldön, különböző publikációkat fordítok, és szakmai könyveket gyűjtök a világ minden tájáról. Tanulmányozom más nemzetek kozmetikus oktatásait is.

17 éve tanítok, kisebb - nagyobb megszakításokkal. 8 éve vizsgáztatok. Most is aktívan tanítok mind elméletben és gyakorlatban, felnőttképzésben. Körülbelül 160 tanulóm van.

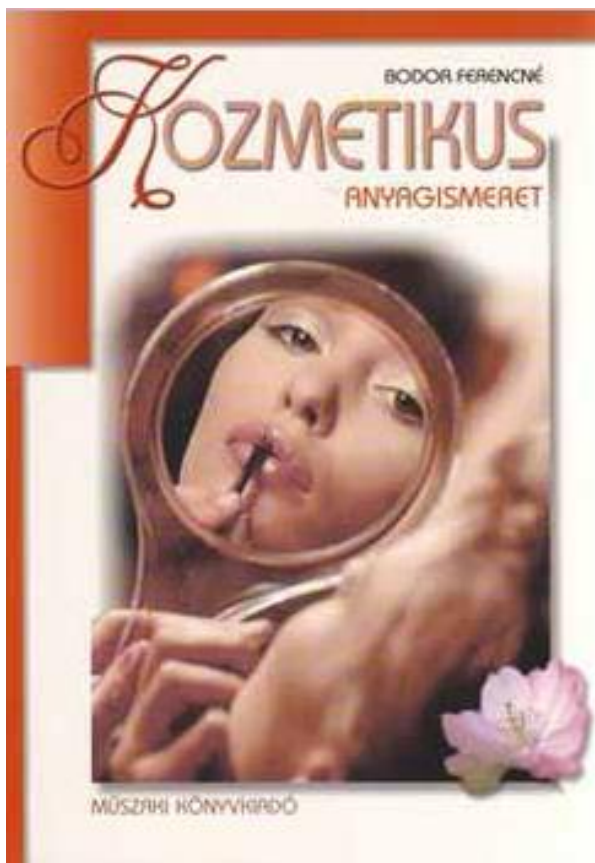
Tanuló koromban nekem is nehezebben elsajátítható tantárgy volt a kozmetikus anyagismeret. Aztán ez megváltozott, egy mérőföldkőhöz értem az életemben és az anyagismeret lett a "favorit", így inkább anyagismeret oktató lettem.

4. Kozmetikus anyagismeret tankönyvek jellemzése és íróinak bemutatása

A kozmetikus anyagismeret tananyagot régóta és jelenleg is 2 tankönyv segítségével lehet elsajátítani a kozmetikus tanulóknak. Mindkettő könyvet neves kozmetikusok írták. Mégis szerkezetileg teljesen más felépítésűek.

A)

Bodor Ferencné / Kozmetikus anyagismeret tankönyv – 3. kiadás; kiadás éve: 2007,
Műszaki Könyvkiadó, Budapest

1. ábra: Kozmetikus anyagismeret tankönyv és szerzője, Bodor Ferencné

Tankönyv jellemzői:

Ez a tankönyv a szakmai ismerethez közelebb áll, mely alapjaiban jobb, hiszen a szakmai ismerettel egybekötni a kémiai alapokon nyugvó anyagismeretet, könnyebb értelmezhetőséget biztosíthat a tanulónak.

Felépítésében vannak jó részek, pl.: táblázatos elemek, színes illusztrációk, de még így is kevés képanyaggal van ellátva.

Vastagon ki vannak emelve a fontos anyagok, illetve pirossal be vannak keretezve és vastag pirossal ki vannak emelve a fontos elemek a tankönyvben.

A tankönyv végén vagy egy kozmetikai anyagismeret kisszótár. Inkább leíró, elbeszélő jellegű.

B)

Halmos Judit: Kozmetikai anyagismeret 14. kiadás; kiadás éve: 2022, Ligandum Bt., Budapest

2. ábra: Kozmetikus anyagismeret tankönyv és szerzője, Halmos Judit

(Tan) Könyv jellemzői:

Ez a könyv inkább kémiai szempontból közelíti meg a kozmetikai anyagokra vonatkozó anyagismereti tudnivalókat. Én ebből tanítok szívesen, de már nehezebb ebből tanítani, ebben a generációban.

Felépítésében vannak jó elemek, pl: anyagok fizikai, kémiai tulajdonságai, bőrre gyakorolt hatásai, illetve kozmetikai alkalmazásai.

DE! Sajnos ez a könyv nem minősül tankönyvnek, nem a Műszaki Tankönyvkiadó adta ki. Mégis hosszú évek óta használatban van a mély szakmaisága miatt.

Illusztrációkat alig tartalmaz, csak kémiai képleteket, táblázat is kevés van benne.

Szürkével, illetve fekete erősebb keretezéssel ki vannak jelölve a fontos részek.

Az író igyekszik naprakészen tartani a könyvet, pár évente pár lappal bővíti, átalakítja. Rendszerezve bemutató jellegű, jó felépítésű könyv.

5. Anyagismeret tantárgy saját véleményezése

Tanuló koromban nem szerettem a kozmetikus anyagismeret.

Ha akkor megkérdeztek volna, hogy szeretném-e majd oktatni ezt a tárgyat, 100 % biztonsággal "nem" lett volna a válaszom. Már akkor is a szakmai ismeret tetszett jobban mindenkinek, hiszen gyakorlatiasabb tantárgyról van szó.

Napjainkban is több a szakismeret tantárgyat oktató, mint az anyagismeret tárgyat.

A szakma kiváló tanulója verseny volt az a mérföldkő az életemben, amikor megváltozott minden ezzel kapcsolatban. Megfelelési kényszerként, és mert nem akartam szégyent hozni az oktatómra, elkezdtem tanulni. Nem ment könnyen, de mivel tanulni szeretek - a mai napig is - ez lett a szenvedélyem.

A szakoktatói képzésen bizonyosan tudtam, hogy ez a tantárgy számomra a szerelem, a nagy kihívás. Ezért próbáltam / próbálom folyamatosan jobban elsajátítani.

Kutatom a külföldi oktatási rendszereket, tankönyveket keresek, publikációkat olvasok német, orosz, angol nyelveken.

Könyv, illetve tankönyv írás a nagy álmom, és úgy érzem, hogy ez a dolgozat nagyon jó alapnak szolgál hozzá.

Szakoktatóként pedig - napjainkban is- az foglalkoztat, hogyan lehet minél érthetőbben átadni, megtanítani a kozmetikus tanulóknak a kozmetikai anyagismeret tananyagot, úgy, hogy ne ez legyen mindig a „mumus”!

Ez nehézséget jelent több okból is. Ezek a nehézségek adják a tantárgy elavulásának lehetőségét is, szerintem.

6. Az anyagismeret tantárgy sajátosságából adódó nehézségek, szépségek példákkal bemutattva

Az oktatásaim alatt – mindegy, hogy online vagy személyesen – figyelek arra, hogy minél jobban, érthetőbben tudjam szemléltetni (Falus – Szűcs, 2021), megtanítani az órai anyagot.

Konkrét példákkal élve, melyeket interaktívan szoktam tanítani:

1. Amikor a gélek-zseléket vesszük, a gasztronómiából veszek elő példákat. Ilyen a kocsonya készítés. Megkérdezem a tanulókat, ki készít ilyen és hogyan? Milyen lesz, ha kihűl? Mi van akkor, ha elkezdjük melegíteni? Lehet – e helyettesíteni mással a hússal készültet? Milyen növényi anyaggal lehet helyettesíteni? Vagy a lekvár, dzsem esete is példaként szolgálhat.
2. Lúgok – tisztítóanyagok ismertetése közben a szappangyártás régi, illetve a mostani gyártási folyamatok szemléltetése után megkérdezem a hallgatókat a zsíros serpenyő – víz kapcsolatáról. Hogyan és mivel lehet megtisztítani a serpenyőt? Végig vesszük a lehetséges anyagokat.
3. A pH megértéséhez szintén az ételeket hozom példának, melyek savasítják vagy lúgosítják a szervezetet, képi bemutatókat használok.
4. Kávé – cukor oldat, limonádé mint oldat. Ki mennyire szereti cukrosan? Telített, túltelített oldat? Ugyanezen példákkal ismertetve, interaktívan a tanulókkal.

7. Tananyag elavulásának lehetőségei

1. A tananyag felépítése korszerűtlen, elavult napjainkban, ezáltal a tankönyvek is. Habár van olyan, aki pár évente pár oldallal frissíti az anyagismeret könyvet. Ez ritka jelenség sajnos a többi tankönyvre nézve.
2. Az egyik könyv kevés kémiai / anyagismereti részeket tartalmaz. A másik pedig sok száraz kémiai tudnivalót rejt magában, amiket régen is nehéz volt elsajátítani, főleg, ha a bemeneti rész kevesebb a tanulónál. Vagyis kevesebb kémiai, illetve biológia órája volt, vagy esetleg nem is volt.
3. A bemeneti követelmény csak az érettségi, de nincs egy minimális kémiai, illetve biológiai alaptudásuk a tanulóknak, főleg a felnőttképzésben, ahol sokan, régebben tanultak kémia - biológiát.

A kémiai, illetve biológia tantárgyak megjelennek a kozmetikus képzésben, mint alapozó kémia, illetve alapozó biológiai tantárgyak, ágazati vizsga előtt. De ezek is elavultak: olyan kémiai kísérleteket kell elmagyarázni, amik nem kapcsolódnak a szakmához közvetlenül már, illetve nem is tudjuk bemutatni ezeket iskolai laboratóriumi teremhiány miatt. Ennek a tantárgynak a neve, hogy kémiai gyakorlati óra, ami csak elméletben van.

Fontos a szemléltetés ebben a szakmai oktatásban, hiszen teljesen új szakmát szeretnének elsajátítani. Olyan dolgokat kellene megismerniük, amiket eddig nem vagy csak alig ismertek, pl: krémkészítés alapjai, emulziók fajtái, gélképzés...stb.

Ezeket igen nehéz gyakorlat nélkül elmagyarázni, igaz, az "okos barát" mindig kéznél van – a Google - elég sok mindent be tudok mutatni, kísérlet videót is akár, de ez akkor sem olyan, mint egy élő tantermi szemléltetés. Például egy sajtkészítő tanfolyamon is hazavihetik a résztvevők az elkészült produktumukat., ebben a szakképzésben is motiváló ereje lenne és jobban megértenék az anyagismereti részt a tanulók.

Régen amikor én voltam tanuló, akkor minden pénteken volt gyakorlati óra egy gyógyszerertárban. Megtanultuk a krémkészítés alapjait, emulgeátorok féleségét, használatát...stb. igaz inkább a gyógyszerertári szemléletben ment az oktatás, nehezebb kenőcsök készítése volt a mindennapos.

Ezen a területen is jó lenne az innováció, fejlődés. Erre is megvan már a tervem :-), csak egy iskolai háttér szükséges.

4. Sokat változott az elmúlt 23 évben a kozmetikai anyagok félesége, gyártástechnológiája.
5. Minden fejlődik, így az emberi szervezet és a bőr mélyebb kutatásai révén, a biokémia részletesebb megismerését hozta el, emiatt előirányozza a kozmetikai alkalmazott kémiai, illetve biológia, szakismeret - anyagismeret tantárgyak biokémiára való megfeleltetését.
6. A külföldi tananyagok vizsgálata rámutatott a hiányosságokra, még akkor is, ha a magyar kozmetikus szakmai képzés régóta magas színvonalú.

Bővíteni kellene az alaptantervet, az anyagismeret tantárgyat is. Németországban / Svájcban egyetlen könyvben van mind a szakismeret, anyagismeret, elektrokozmetika, életmódra vonatkozó tananyag. Ennek az a hátránya, hogy iszonyatosan nehéz, vastag a könyv.

Az elavulás következménye a szakmai fejlődés hiánya, a szakmai színvonal vesztese, illetve szakmai oktatás romlása. Alakult egy "reformer" csoport, mely már régóta küzd, hogy fejlődjön a kozmetikus képzés, ne romoljon a színvonal, hanem javuljon, emelkedjen a lexikális tudásanyag, ezáltal a kompetencia határok is.

A tagok magas lexikális és gyakorlati tudással vannak megáldva. Szerencsére egy ilyen csapat tagja vagyok 3 éve és iskolarendszerű felnőttképzésben veszünk részt. Igyekszem minél több információt átadni a hallgatóknak, de sok nem szerepel a tankönyvben, ezért csak a saját jegyzeteimre hagyatkozhatnak.

Hiányolják ezeket a tanulók a tankönyvekből és minden innovatív eljárást, technikát és a hozzájuk tartozó anyagismereti, INCI (ingredients) információkat is.

A reformáció a történelem során sem mindig járt sikerrel, de én / mi bízunk a kozmetikus szakmai képzés javulásában, fejlődésében; egyúttal a szakmai vizsgáztatás javulásában, fejlődésében is.

Szükségesnek bizonyul a központi tananyagok, tankönyvek fejlesztése.

Problémaként merül fel, hogy nagyon elszaporodtak a képzések, oktatások sima FAR-os engedéllyel, melyek szakmai alapjai nagyon gyengék, magas képzési árakkal és gyors tanulási lehetőséggel (nem egy jól kivitelezett oktatási rendszer, csak pár órás képzések).

Mindezek mellett bárki oktathat ebben a szakmában bármit, szabályozás nincs. Kevés a PK-val engedélyezett oktatás száma és a kozmetikus szakmai fejlődés MKKR szerint az 5. pontnál megáll, hiába az eszme, miszerint "lifelong learning"!

A szakmai ráépülő képzésekre is elkészítettem egy tervet az MKKR fejlődési létrafokokra. Ehhez azonban az alapok javítása elengedhetetlen és időszerű, tananyag/ tanterv illetve tankönyv szinten is!

8. A kérdőív kérdéseinek elemzése

Az anyagismeret tantárgy oktatásának sajátosságait egy kérdőíves kutatással (Holik – Ősz, 2016) vizsgáltam. Az online kérdőívet 70 korábbi és jelenlegi kozmetikus tanuló töltötte ki. Az alábbiakban kérdésenként elemzem a kérdőív válaszait.

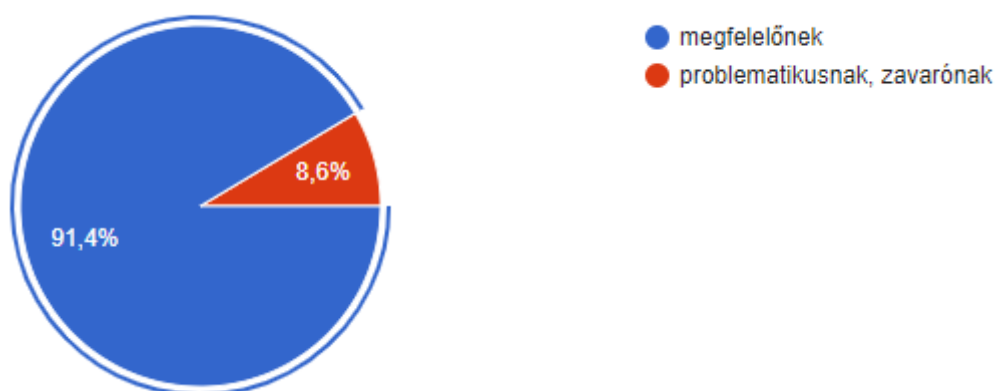
1. kérdés:

Milyennek találja a kozmetikai anyagismeret tantárgy megnevezését?

70 válasz érkezett - melyből

91,4% megfelelőnek tartja a tantárgy megnevezését - 64
válaszadó

8,6 % zavarónak tartja; a 70-ből ez 6 hallgatót jelent.

3. ábra: Milyennek találja a kozmetikai anyagismeret tantárgy megnevezését? (N=70)

Következtetés: Az anyagismeret tantárgy elnevezése nem zavaró, nem kell mást alkalmazni helyette.

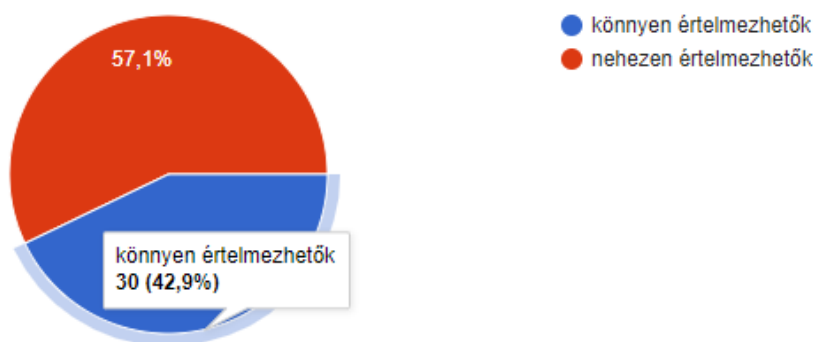
2. kérdés

Milyennek tartja a tankönyv szerkezetét, felépítését?

70 választ kaptam - melyből 68,6% könnyen értelmezhetőnek tartja a tankönyv szerkezetét -

48 fő

31,4 % nehezen értelmezhetőnek tartja - ez 22 válaszadót jelent

4. ábra: Milyennek tartja a tankönyv szerkezetét, felépítését? (N=70)

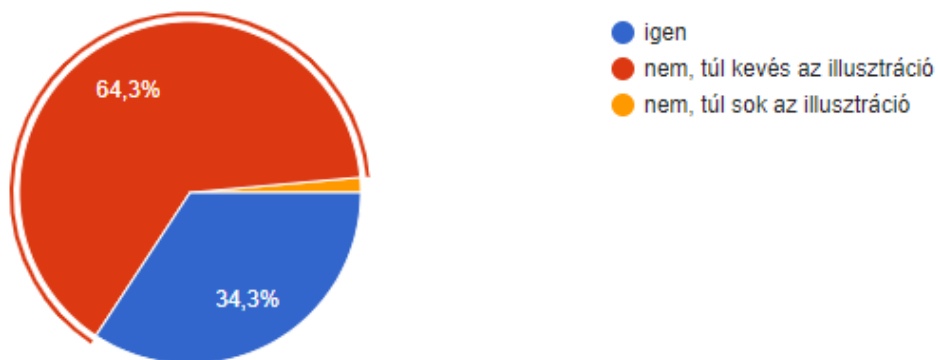
Következtetés: *Sokan nem értelmezik könnyen a tankönyv szerkezetét, felépítését.*

3. kérdés

Véleménye szerint mennyire értelmezhetők a tankönyvben szereplő kémiai szakkifejezések?

70 válasz érkezett - melyből 57,1% nehezen értelmezi a kémiai szakkifejezéseket a könyvben – 40 hallgató

42,9% könnyen értelmezi a kémiai szakkifejezéseket – 30 hallgató

5. ábra: Véleménye szerint mennyire értelmezhetők a tankönyvben szereplő kémiai szakkifejezések? (N=70)

Következtetés: A kérdőívre válaszolók többsége nehezen értelmezi a könyvben szereplő kémiai szakkifejezéseket

4. kérdés

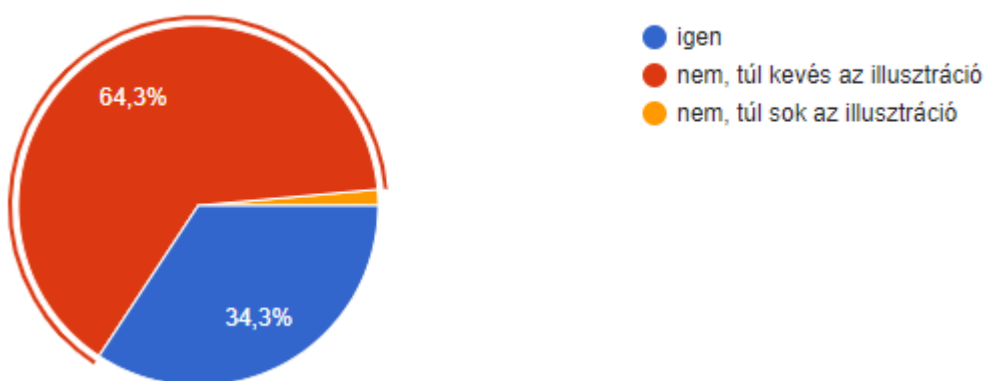
Megfelelőnek tartja az anyagismeret tankönyvben szereplő illusztrációk mennyiségét?

70 válasz - melyből

64,3 % azt a választ adta, hogy nem, túl kevés az illusztráció - 45 válaszadó

34,3 % megfelelő az illusztrációk mennyisége – 24 hallgató

1,4 % nem megfelelő, túl sok az illusztráció – 1 fő

6. ábra: Megfelelőnek tartja az anyagismeret tankönyvben szereplő illusztrációk mennyiségét? (N=70)

Következtetés: Több illusztrációval kellene ellátni a kozmetikai anyagismeret tankönyvet.

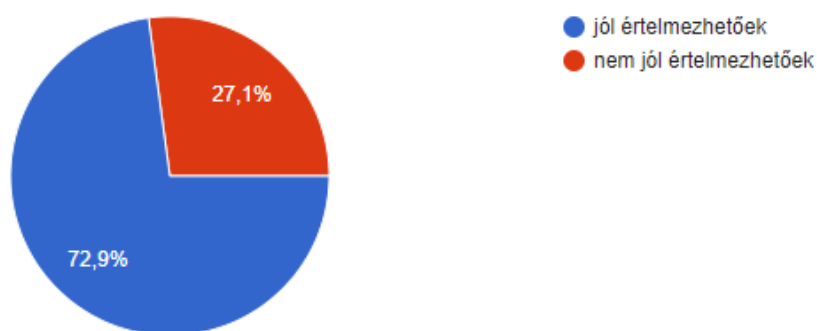
5. kérdés

Mi a véleménye a tankönyvben szereplő illusztrációkról?

70 válasz - melyből

72,9 % (51 válaszadó) jól értelmezhetőnek tartja az illusztrációkat a tankönyvben

27,1 % (19 fő) nem jól értelmezhetőnek tartja

7. ábra: Mi a véleménye a tankönyvben szereplő illusztrációkról? (N=70)

Következtetés: A könyvben szereplő illusztrációk jól értelmezhetőek a válaszadók többségének.

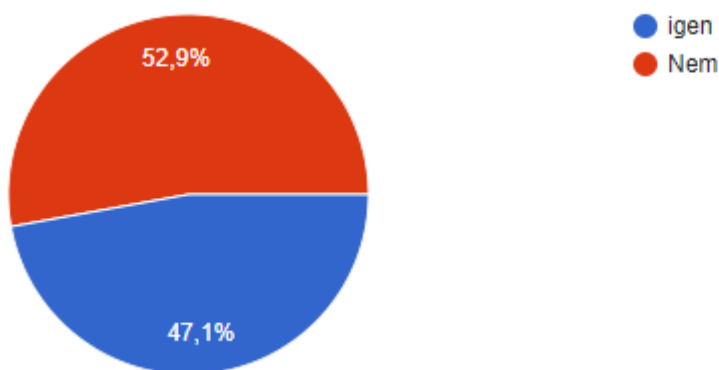
6. kérdés

Megfelelőnek tartja az anyagismeret tankönyvben szereplő, a szakmai gyakorlatba beültethető tudásanyag mennyiségét?

70 válasz - melyből

52,9% nem tartja beültethetőnek a megszerzett tudást a gyakorlatba, ez 37 főt jelent

47,1% beültethetőnek tartja a gyakorlatba a megszerzett tudást, 33 válaszadó gondolja így

8. ábra: Megfelelőnek tartja az anyagismeret tankönyvben szereplő, a szakmai gyakorlatba beültethető tudásanyag mennyiségét? (N=70)

Következtetés: A többség fogja tudni használni a tanultakat a kozmetikai gyakorlatban.

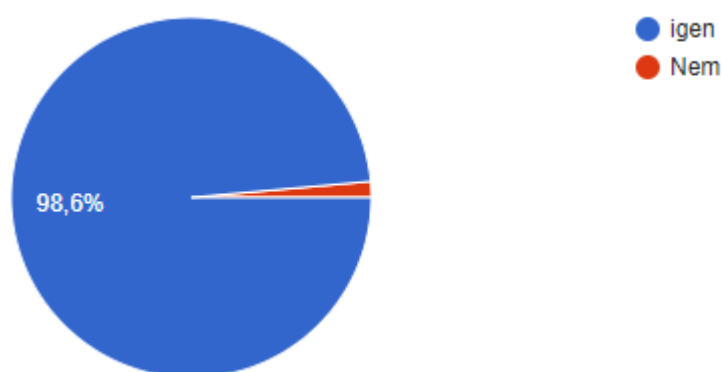
7. kérdés

Igényelné, hogy ehhez a tantárgyhoz gyakorlatban és elméletben több kísérlet, kémiai bemutató legyen a szakmához kapcsoltn? - Pl: emulziók bemutatása, krémek hígítása, pH értékek megfigyelése kozmetikai készítményekben...stb.

70 válasz - melyből

98,6% (69 fő) több gyakorlatot igényelne

0,4 % (1 fő) nem igényel több gyakorlatot

9. ábra: Igényelné, hogy ehhez a tantárgyhoz gyakorlatban és elméletben több kísérlet, kémiai bemutató legyen a szakmához kapcsoltn? (N=70)

Következtetés: 1 fő kivétel mindenki igényelné a tantárgyhoz kapcsolódó gyakorlati órákat.

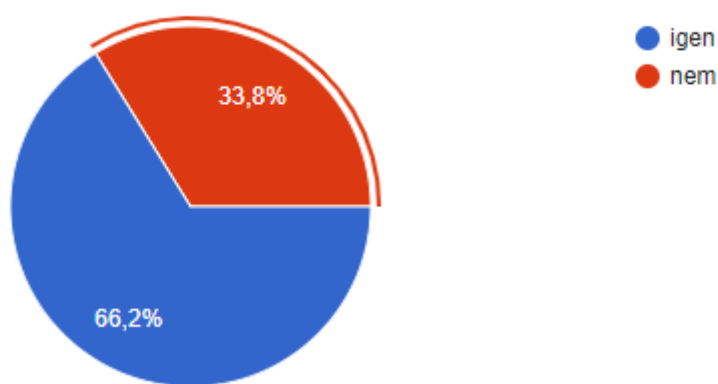
8. kérdés

Az alapozó kémia tantárgy megfelelő alapokat biztosít a további kozmetikus anyagismeret tananyag elsajátításához?

68 válasz - melyből

66,2% megfelelőnek tartja az alapozó kémia tantárgyat,
ez **45** főt jelent

33,8% -nak nem megfelelő az alapozó kémia tantárgy -
ez **23** válaszadót jelent

10. ábra: Az alapozó kémia tantárgy megfelelő alapokat biztosít a további kozmetikus anyagismeret tananyag elsajátításához? (N=68)

Következtetés: Több válaszadó megfelelőnek tartja az alapozó kémia tantárgyat, mint aki nem.

9. kérdés

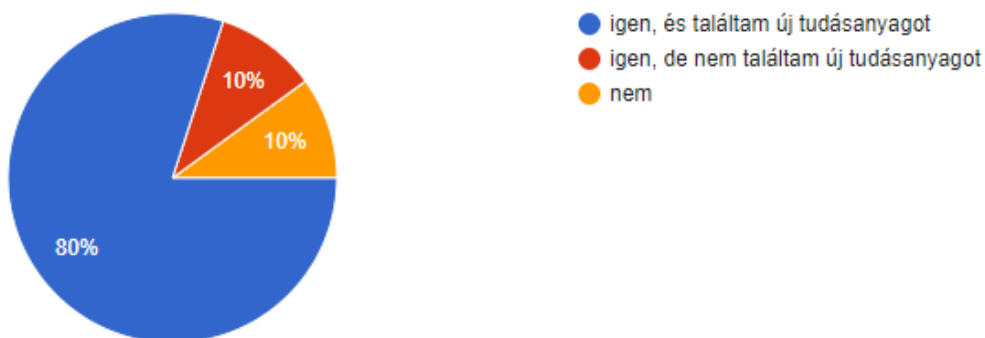
Használta Ön az internetet kozmetikai anyagismereti tudás bővítés miatt?

70 válasz - melyből

80% (**56** válaszadó) használta az internetet a tanuláshoz

10 % (**7** fő) alkalmazta az internetet, de nem talált új
tudásanyagot

10% nem alkalmazta az internetet, ez **7** fő

11. ábra: Használta Ön az internetet kozmetikai anyagismereti tudás bővítés miatt? (N=70)

Következtetés: Sokkal többen találnak a Google-ben tudásanyagot, mint a tankönyvben.

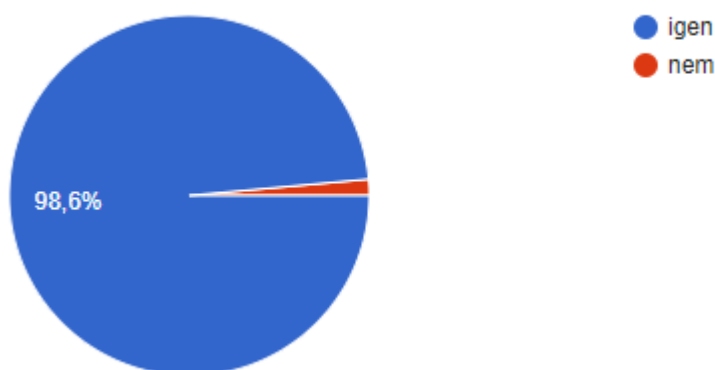
10. kérdés

Szeretné kozmetikus tanulóként jobban, mélyebben megismerni a kozmetikai termékek összetevőit, másnéven INCI-t az alapoktatásban?

70 válasz - melyből

98,6% (69 válaszadó) jobban szeretné megismerni a kozmetikai termékek összetevőit

0,4 %-a (1 fő) nem szeretné ezeket jobban megismerni

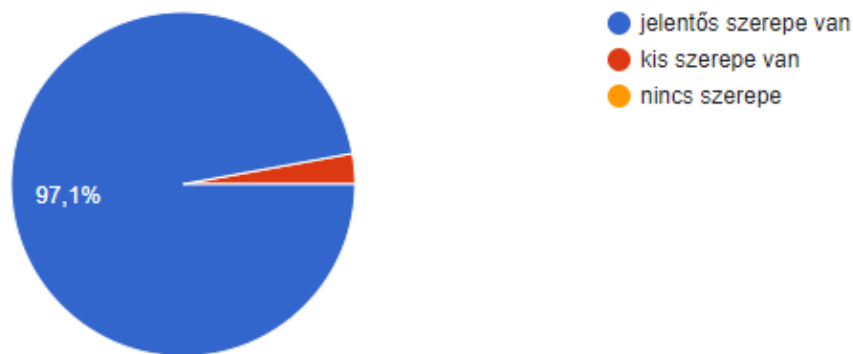
12. ábra: Szeretné kozmetikus tanulóként jobban, mélyebben megismerni a kozmetikai termékek összetevőit, másnéven INCI-t az alapoktatásba? (N=70)

Következtetés: Közel mindenki a válaszadók közül szeretné jobban megismerni a kozmetikai termékek INCI-jét, összetevőit.

11. kérdés

Ön szerint milyen szerepe van a tanárnak abban, hogy a tanulók hatékonyan elsajátítsák a kozmetika anyagismeret tananyagot?

70 válasz - melyből 97,1% (68 válaszadó) gondolja úgy, hogy az anyagismeret tantárgyhoz a tanár szakmai tapasztalata is érdekes lenne
2,9 % - (2 fő) a nem tartja ezt relevánsnak

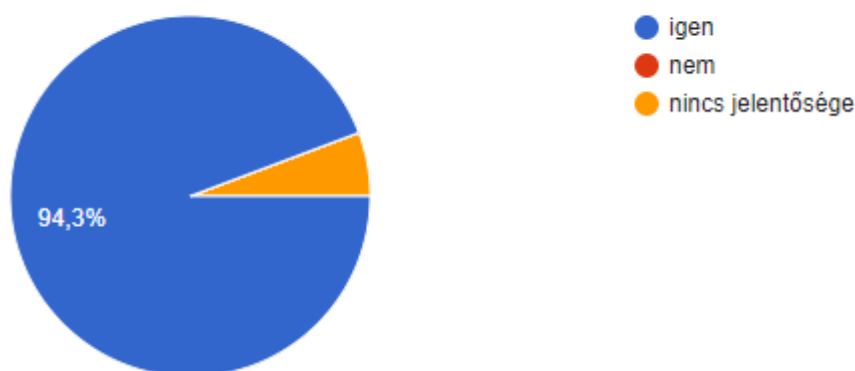
13. ábra: Ön szerint milyen szerepe van a tanárnak abban, hogy a tanulók hatékonyan elsajátítsák a kozmetika anyagismeret tananyagot? (N=70)

Következtetés: Óriási fölényrel nyilatkoztak azok a hallgatók, akik jelentős szerepet tulajdonítanak a tanárnak az anyagismeret tantárgy tanításában.

12. kérdés

Ön szerint, jó, ha a tanár saját szakmai tapasztalatait elmeséli a kozmetikai anyagismeret tantárgy tanítása közben, ami ehhez a tantárgy oktatásához kapcsolódik?

70 válasz - melyből 94,3% (66 válaszadó) gondolja úgy, hogy az anyagismeret tantárgyhoz a tanár szakmai tapasztalata is érdekes lenne
5,7% - (4 fő) a nem tartja ezt relevánsnak

14. ábra: Ön szerint, jó, ha a tanár saját szakmai tapasztalatait elmeséli a kozmetikai anyagismeret tantárgy tanítása közben, ami ehhez a tantárgy oktatásához kapcsolódik?
(N=70)

Következtetés: Többen gondolják úgy, hogy az oktató szakmai tapasztalata fontos ennek a tantárgy oktatása kapcsán.

A 13., 14., 15. kérdésekre a válaszadók hosszabb szöveges válasz lehetőséget kaptak.

13. kérdés

Kérem, írja le a véleményét a kozmetikai anyagismeret tantárgy hátrányairól, problémáiról!
Mely tananyagrészek elsajátítása okozott nehézséget az Ön számára?

A 70 kitöltőből erre a kérdésre 32 válasz érkezett, az alábbiak szerint:

- A kémia és biológia nehezebb, de minden tanulás kérdése.
- Nincs megfelelő tanár hozzá. Aki volt, az csak felolvasta a könyvet, nulla magyarázattal.
- Nincsenek hátrányai, talán több tanári segítségre van nekem szükségem, illetve kisebb anyagrészekből sorozatosan lehetne számonkérés, hogy ne maradjak el.
- Kémiai rendszerek szerkezeti képlete számomra nehézkes. Szerintem jobban érthetőbb lenne képekkel illusztrálni. Talán azért, mert amit vizualizálni tudok, azt jobban megértem. A kép vagy a grafika jobban segíti a megértést, de ez csak az Én szerény véleményem.

- Ha egyszerűbben, ezáltal érthetőbben lenne leadva az anyag és egyaránt gyakorlatban is be lenne mutatva számos dolog, sokkal könnyebb lenne értelmezni ezt a tantárgyat.
- Magyarázat hiánya.
- Képletek, összefüggések az anyag részek között.
- Szerintem mint minden más oktatás Magyarországon (általános probléma) elavult nem követi kellően a szakma fejlődését, ezáltal továbbképzés szükséges ha tényleg korszerűen akar valaki dolgozni.
- Rengeteg minden múlt az alapokon, rengeteg kifejezést nem is értettem állandóan a "vegyésszámológép" férjemet és a doktori címmel rendelkező ismerősömtől kértem segítséget. Mind a ketten belehallgattak a kémia és az anyagismeret órába. Rosszul volt felépítve a tananyag, rosszul lett leadva. Az anyagismeret előadás botrányos volt.
- Túl sok anyag ömlesztve - csak magolással lehet elsajátítani, így könnyen el is felejtődik.
- Nagyobb hangsúlyt fektet a kémiai oldalára, mint a szakmai oldalára így nehezebb értelmezni és alkalmazni a gyakorlatban, kémiai alapismeretek nélkül. Az INCI értelmezést nem teszi könnyebbé, ami igazán fontos lenne, mivel nem a nemzetközi nyelven fordítja ahogyan azt a termékeken megtaláljuk.
- Magasabb óraszámra kellene oktatni, kevés az óraszám.
- Nekem nehezen megy a kémia, illetve a szakkifejezések megjegyzése. Nálam ez okoz nehézséget. Ez inkább ez én hiányosságom.
- A tankönyv önmagában nagyon száraz.
- A szakmai gyakorlat felépítése és az elméleti anyag összefüggésben legyen egymással, hogy amit aznap az órán vettünk anyagot, arról tanuljunk az elméleti órán.
- Nincs megfelelő tankönyv. Illetve ami van, az nincs tankönyvnek minősítve.
- Elavult, sokkal bővebb már a hatóanyaglista.
- Kémiai részek, amik nem lettek jól elmagyarázva, elavult hatóanyagokról is sokat tanultunk, korszerű hatóanyagokról kevés információt kaptunk.
- Kémiai tanulmányaimat 28 évvel ezelőtt befejeztem, azóta nem volt rá szükségem, így nehéz volt újra belemélyedni.
- Tankönyvben kevés szemléltetés, gyakorlatban előforduló példák.
- Száraz, nehéz a tananyag.

- Az anyagismeret tantárgy alapvetően száraz. Gyakorlati példák nélkül nehezen memorizálható számomra. A különböző kémiai anyagok képletének, szerkezetének elsajátítása nem könnyű.
- A kémia ismeretek
- Túl száraz
- Kémia
- Nem okozott gondot, nehézséget.
- Elavultak a könyvek, sokszor olyanok vannak benne, amik már nem is engedélyezettek.
- Szívesen tanulnék részletesebben az egyes kezelésekről, és célzottan a kapcsolódó lehetséges termékekről a részletes összetevő lista elemzésével egy-egy hatóanyag funkciójáról az adott műveleti lépésben. Mi mivel fontos, hogy szinergiában legyen, ha mondjuk nem csak egy adott márkán belül szeretnénk termékekkel dolgozni, hanem esetlegesen mással is kiegészítenénk.
- Kémia

Következtetés: *A kozmetikus szakma és a kémia kapcsolata kevés a tantárgyban, gyakorlatiasabb oktatás hiánya. Száraz az anyagismeret tantárgy többségében ezek miatt.*

14. kérdés

Kérem fogalmazza meg a kozmetikai anyagismeret tantárgy pozitívumait! Hogyan lehet hasznosítani a tantárgy során elsajátított ismereteket a kozmetikusi munkában?

A 70 kitöltőből erre a kérdésre is 32 válasz érkezett, az alábbiak szerint:

- Minden nőnek tudnia kellene ezekről.
- Szerintem az egyik legfontosabb lenne, és szerintem nagyon érdekes is. A gyakorlati oktatónk igyekezett minél többet átadni nekünk, nála az tetszett, hogy játékosan, érthetően magyarázta el, de nyilván kevés idő volt rá a gyakorlat mellett. Jó lenne, ha lenne olyan része, hogy a gyakorlatban nézünk meg kozmetikai termékek incijét, és azokat elemezzük, értelmezzük.
- Meg nem tudom hogyan lehet hasznosítani, de nagyon fontosnak tartom és biztos, hogy ha egyszer levizsgázom, körültekintően fogom hasznosítani.

- Az INCI megértésében nagyon sokat segít. Hogy hogyan tudunk alkalmazni, vegyesen is krémeket emulziókat. Milyen mértékben, mennyiségben alkalmazhatunk savakat bázisokat. Segít megérteni a krémek szerkezetét, felépítését és bőre való hatását.
- A kozmetikai anyagok összetevőit, keverési arányait meg lehet tanulni, ami ebben a szakmában elengedhetetlen.
- Nagyon változatos, rengeteg információhoz tudunk hozzájutni.
- Alap kell legyen minden kozmetikusnak, egy életen át lehet rá támaszkodni a munka során és folyamatosan fejleszteni kell a későbbiek során.
- Az alapok jól el vannak magyarázva, stabil alapot biztosít a ráépülésre
- Nincs pozitívum abból, amit a tanár leadott, vagyis felolvasta a könyvet, semmit nem tudok hasznosítani. Az a tudás, amit egyedül szereztem, azt tudom hasznosítani, az pedig igencsak kevés.
- Gyakorlással.
- Az anyagok egymáshoz való viszonyulását, reakcióit értelmezhetőbbé teszi! A különböző anyagok megismerését önállóan szépen lehetővé teszi!
- A képek mutogatása és a saját élménybeszámoló segítség, mert könnyen megjegyezhető és amikor szükség van az információra, hamar beugrik
- Az oktató nagyon jól elmagyarázza, hétköznapi példákat is belekeverve, amellyel jobban meg lehet érteni a tananyagot.
- A tantárgy során elsajátított elméleti ismereteket a gyakorlatban alkalmazni.
- Hatóanyagok részletes megismerése és a gyakorlatban a használatuk.
- A vendégeim bőr problémáira pontosan nagyon tudni kell a hatóanyagokat.
- Az összetevők ismerete nagyon fontos a szakszerű munkavégzéshez.
- Jó az alap, de kevés a mai, napi szintű használat.
- Milyen hatóanyagot milyen bőrre használjunk milyen koncentrációban.
- A legfontosabb az anyagismeret és a biológia szerintem. Felelősen csak ezek ismeretében nyúlhatunk hozzá a vendégekhez, akik bizalommal jönnek hozzánk.
- Jelentős szerepe van a szalon életében, alap tudás hiányával nehéz feladata lenne a kozmetikusnak.
- A különböző anyagok élettani hatásainak (például, hogy mi, hogyan hat a bőrre) és kozmetikai alkalmazásainak (például milyen bőrtípusra, milyen célra alkalmazzuk) ismeretét nagyon fontosnak tartom a kozmetikusi munkában. A gyakorlati példák, az oktató által mutatott képek, illusztrációk, mind segítik a tananyag elsajátítását.

- Kozmetikumok összetételének alapos ismerete, amiket ezután személyre szabottan tudunk alkalmazni.
- Összetevők ismeretével megfelelően lehet kezelni a különböző bőrproblémákat!
- A hatóanyagismeret nélkül nem tudok segíteni a vendégnek.
- Edukálni lehet a vendégeket. Nagyon fontosnak tartom, hogy a kozmetikus tudjon válaszolni a vendég kérdéseire. Tudása alapján jobban tudjon választani az egyes gyártók termékeiből, hogy mivel dolgozna. Fontos, hogy a kozmetikus a készítményeket, kellő odafigyeléssel alkalmazza, valamint, hogy tisztában legyen, hogy melyik hatóanyag / alapanyag / segédanyag milyen lehetséges hatással lehet a bőrre. Ezekben mind segít az anyagismeret.
- Szerintem kellene egy alap, ami csak és kizárólag a kozmetikus munkájához elengedhetetlen ismeret, és ennél mélyebben csak annak kellene ezt elsajátítani, aki feljebb szeretne lépni ezen a területen...
- Az egyik legfontosabb, ha nem a legfontosabb tantárgy, minden egyes kezelésnél hasznosítani lehet.

Következtetés: Fontos a termékek megismerése a kozmetikus hallgatóknak. Érdekli őket a tantárgy, több szakmai tapasztalat, videó, illusztrációk, magyarázatok segítségével való tanulás.

15. kérdés

Véleménye szerint hogyan lehetne érthetőbbé, hatékonyabbá tenni a tantárgyat?

A 70 kitöltőből erre a kérdésre is 32 válasz érkezett, az alábbiak szerint:

- Rengeteg gyakorlással és kémia anyagok gyakorlatban szereplő megismerésével.
- A 13-asnál a válasz.
- Több szemléltetéssel, érthetőbb magyarázatokkal.
- Több gyakorlás a gyakorlati részben ne csak egy két dolgot vegyen át az ember sokszor, hanem mindenből kéne több gyakorlás! Illetve az anyag részt akkor már ugyanúgy adják le és ne legyünk tanulók összezavarva! És picit könnyebb verzióban tanítani.
- Sűrűbb számonkéréssel és azok megbeszélésével.
- Képekkel illusztrációkkal, grafikákkal.

- Több magyarázatot igényel véleményem szerint és a már fent említett gyakorlatban való bemutatás sokat segítene.
- Ha a gyakorlati oktatás nem különbözik az elméleti oktatás tananyaggal.
- Több kísérlet, több rajz.
- Gyakorlaton többet használni és elmondani az összetevőket, hatásukat és ismételni.
- A száraz anyagrészt pl: kémia muszáj “bemagolni”, nem hiszem, hogy könnyebben el lehet magyarázni, maximum egy kísérleti tanteremben vagy olyan online oktatáson ahol a tanár számára biztosítottak a feltételek kísérletek bemutatásához.
- Értse a tanár azt, amiről beszél, ha kérdezve van tudjon válaszolni... Mind az alapismeret, mind az anyagismeret szisztematikusan legyen felépítve, érthetően. Ez múlik a tanáron és a könyvön is. Meg online is lehet izgalmassá tenni az órát, próbálják már meg, Ez a diákokon is múlik. De igen lehetnének kísérletek. Kapásból ott vannak az emulziók, szuszpenziók. Megmutathatták volna. Meddig tart összekeverni két olyan anyagot, ami folyadék- folyadék vagy szilárd -szilárd. Lehesse meghívni vendégeket akár, hogy tartsanak előadást. Sokkal, sokkal maradandóbb lehet a tananyag, ha más szemszögből is megközelítik akár egy vita keretében. Normálisan rendezve... Vagy nekem van atomfizikus vegyészmérnök, doktor, élelmiszeripari mérnök MSc ismerősöm, aki nagyon szívesen eljött volna és tartott volna előadást a vitaminok bőrre gyakorolt hatásairól. (De leginkább a belső használatról) De pl. azért a 7 ember, aki részt vett az órán, mert annyira borzalmas volt a tanár, felesleges lett volna lebeszélni.
- Több érthető ábra. Kislexikon a tankönyv végén a könnyebb visszakereshetőség miatt.
- Alapvetően nehéz tantárgy! Gyakorlatiasabbnak kellene lennie, sokkal inkább szakirányultságúnak, lényegre törőbbnek! Nagyon fontos, a tanári segítség, hogy a tanár értelmezhetően adja elő!
- Több órában ezzel foglalkozni.
- Számomra érthető az anyagismeret tananyag.
- Úgy ahogy az oktatóm teszi. Ami rajtam múlik az az otthoni gyakorlás, szorgalom.
- Több gyakorlati példa
- Az elméleti anyag összefüggésben legyen a gyakorlattal és lássam is, ahogy az anyagok működnek
- Ha tanárok oktatnák a tantárgyat és nem szakoktatók, akiknek nincs erre képesítése.
- Bővített, napjainkban is használatos anyagok feltüntetésével, laborkísérletekkel.

- Szakmailag jobban felkészült és tapasztaltabb tanárral
- Sokkal több gyakorlatban alkalmazható bemutatóval, gyakorlati tudással. Ezt a részét kevésnek érzem és ténylegesen akkor érti meg az ember az elméleti részt, ha azt a gyakorlatban kipróbálja.
- Több szemléltetés.
- Sok példával a hétköznapiakból, kozmetikából.
- Nagyobb hangsúlyt fektetve a biokémiai folyamatokra.
- Ha gyakorlatban is alkalmazhatnánk. (Kémiai gyakorlat, kísérletek)
- Több rajz és példa a gyakorlatból.
- Sok gyakorlással.
- Tantermi órákkal, melyen kísérleteket is csinálnának a tanulók.

Folyamatosan osztott képernyőn megosztott előre összeállított diasorral, ábrákkal, képekkel, egyes összetevőknél, hogy a gyakorlatban milyen bőrre alkalmazható. pl. Szalicilsavas savanyú krém, mennyire gyulladt bőrnél javasolt beépíteni egy szeborreás bőr kezelésébe, mikor kell, hogy esetleg egy záró krémnél is egy erősebb készítményt használni.

- Sok-sok gyakorlati magyarázattal.
- Nekem érthető volt, jól felépített, tankönyv mentén haladtunk. Talán több összegzés egy-egy oktatás végén az aznapi tananyagról. Több vázlat, ppt., ami alapján kidolgozzuk magunknak.
- Összpontosítással, kizárólag erre az egy tantárgyra kell koncentrálni semmi másra.

Következtetés: Több illusztráció, képi oktatóanyag használatára volna igény. Szakmai magyarázat, illetve a kozmetikus szakismerettel való összekapcsolás hiányát jelenítik meg inkább a hallgatók. Több összegzést igényelnek, és a számonkérések magyarázatát is szeretnék.

9. Tananyagfejlesztés célja, megvalósításának lehetőségei

A kozmetikus anyagismeret tantárgy fontossága megkérdőjelezhetetlen, célja, hogy mélyrehatóbb anyagismereti, összetevői ismereteket szerezzenek a tanulók.

A gyakorlatban tudjanak olvasni egy összetevői listát, receptúrát, mind professzionális, mind kiskereskedelmi forgalomban levő kozmetikai terméket.

A megvalósítás az alaptanterv, anyagismeret tananyag bővítésével, más témákkal, tananyagokkal való összekapcsolásával, több gyakorlati labor órával, értelmezhetőbb tankönyvvvel lehetséges.

10. Konklúzió / a kutatás eredményei

Helytálló-e a hipotézisem, miszerint nehezebben elsajátítható tantárgy a kozmetikus anyagismeret?

A felmérés alapján, be kell, hogy valljam, büszke vagyok magamra, hogy nagyjából jól látom, a kozmetikus anyagismeret tananyag nehezebben elsajátítható, mint a szakismeret. Jól látható, hogy szükséges a változtatás, könnyebbé, érthetőbbé kell tenni a tananyagot. Minden lehetőséget meg kellene ragadni, hogy jobba tegyünk a kozmetikus szakmai oktatást, mind elméletben, az anyagismeretet is, ennek elsődleges módja a tananyag fejlesztése; új tankönyv létrehozása. Szükséges lenne laboratóriumi ismeretek, vegyszereti alapismeretek, egészségügyi alapismeretek, biokémia bevonása a kozmetikus szakmai alaptantervbe.

11. Összegzés

A mögöttem álló 24 év gyakorlat, illetve 15 év felnőttképzői oktatás alatt megállapítottam azt, amit ebben a TDK dolgozatban vizsgálók.

Bebizonyosodott, hogy a kozmetikus szakma anyagismeret tantárgya a legnehezebben a tanulható. Ennek okai között első helyen áll a tankönyv fejlesztési hiány, illetve a kevés tankönyv jelenléte ebben a szakmában.

A jelenlegi tankönyvek tartalmi háttere régi, nagy része elavult, mégis az alapokat tartalmazza. A szakállas tudásra szükség van, hiszen ezek adják az elvárt minimumot, erős értéket képviselnek! A modernizmus – posztmodernizmus miatt nem lehet kidobni a szakállas tudást, de fejleszteni mindenképp szükséges.

Értékes, hasznos, valid, a piacon helytálló tudás szükséges a kozmetikus tanulóknak is.

A tananyagfejlesztés főbb forrásait adhatják más szakmai könyvek – pl. az egészségügy, bőrgyógyászat, gyógyszeripar, hollisztikai nézetek, természetgyógyászat és akár az agráripar területéről is. A hazai lehetőségeken kívül a külföldi oktatási könyvek értékes motivációt, illetve más szemszögből használt szakmai tudást is adhatnak.

Több szakmai tantárgy összekapcsolása is egy újfajta megközelítés lehetőségét adná. Szakmódszertani szempontból első fejlesztésként került kidolgozásra az iskolánkban jelent meg egy sajátos tanulási segédanyag– egy gyakorlati munkanapló.

Ennek tovább gondolása után megszületett egy olyan gyakorlati munkanapló vázlat anyag, amit egységesen az ország bármely szakiskolájában használni tudnak. Jelenleg ennek folynak a grafikai és stilisztikai kialakításai.

Jelenleg egy szakmódszertani szakmai anyaismeret tankönyv írásán dolgozom, számos szakirodalmi forrás feldolgozásával. Ennek megvalósulása több időt vesz igénybe, illetve szakmai lektorálása során sok véleménykülönbség alakult ki, mely a kevés információ, ismerethiány miatt lehet.

Ezekre keresem most az orvosságot, hogy mihamarabb kezükbe vehessenek egy újabb szemléletű, releváns szakmai tudásanyagot tartalmazó anyagismeret tankönyvet!

12. Irodalomjegyzék

Bodor Ferencné (2007): Kozmetikus anyagismeret tankönyv – 3. kiadás. Műszaki Könyvkiadó, Budapest

Falus Iván – Szűcs Ida (szerk., 2021): Didaktika. Akadémiai Kiadó, Budapest.
<https://mersz.hu/kiadvany/872/info/> (letöltés időpontja: 2024. 04. 17.)

Halmos Judit (2022): Kozmetikai anyagismeret 14. kiadás. Ligandum Bt., Budapest

Holik Ildikó – Ósz Rita (2016): Bevezetés a pedagógiai kutatásmódszertanba. Typotex Kiadó, Budapest.

13. Mellékletek

Nyilatkozat a mesterséges intelligencia alkalmazás / program használatáról